

דף לימוד

לחץ חברתי והרמב"ם

- א. דרך ברייתו (יצירתו/התנהגותו) של אדם-להיות נמשך (נגרר) בדעותיו ובמעשיו אחר ריעיו וחבריו, ונוהג במנהג אנשי מדינתו. לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד, כדי שילמוד ממעשיהם; ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחושך, כדי שלא ילמוד ממעשיהם.
- ב. וכן אם היה במדינה שמנהגותיה רעים, ואין אנשיה הולכים בדרך ישרה - ילך למקום שאנשיו צדיקים, ונוהגים בדרך טובים.
- ואם היו כל המדינות שהוא יודען ושומע שמועתן נוהגים בדרך לא טובה, כמו זמננו זה, או שאינו יכול לילך למדינה שמנהגותיה טובים, מפני הגייסות או מפני החולי-יישב לבדו יחידי.
- ואם היו רעים וחטאים, שאין מניחין אותו לישב במדינה אלא אם כן נתערב עימהן ונוהג במנהגן הרע-ייעצא למערות ולמדברות ואל ינהיג עצמו בדרך חטאים.
- ג. מצות עשה להידבק בחכמים, כדי ללמוד ממעשיהם: וכי אפשר לאדם להידבק בשכינה; אלא כך אמרו חכמים בפירוש מצוה זו, הידבק בחכמים ותלמידיהם. לפיכך צריך אדם להשתדל שיישא בת תלמיד חכמים, וישיא בתו לתלמיד חכמים, ולאכול ולשתות עם תלמידי חכמים, ולעשות פרקמטיה לתלמידי חכמים, ולהתחבר להן בכל מיני חיבור... וכן ציוו חכמים ואמרו, והוי מתאבק בעפר רגליהם, ושותה בצמא את דבריהם.

(רמב"ם, הלכות דעות ו' הלכות א-ג)

1. סמנו בתוך הקטע עם אלו הנהגות אתם מזדהים.

2. מה מנסה הרמב"ם להשיג באמצעות הנהגות אלו?

3. האם הפתרון המוצע פותר כל מקרה של לחץ חברתי? מתי לא?

4. כתב/י הצעה שמשלימה את הצעתו של הרמב"ם ?

דף לימוד

בגדי המלך החדשים

פעם אחת, לפני הרבה שנים, חי מלך שאהב מאוד בגדים יפים. ארון הבגדים שלו היה כה חשוב בעיניו, שהיו לו יותר חטים מחילים.

בכל יום היה עורך טכס חגיגי, רק כדי להתפאר בבגדיו המגונדרים. ולכל שעה משעות היום היה לו בגד מיוחד. האנשים בממלכה נאלצו ללכת לטקסים כה רבים, שלא נשאר להם זמן לעבוד.

אבל המלך לא הבין איזה נזק הוא גורם לממלכה. הוא המשיך לצעוד ברחובות ולהתפאר בבגדיו החדשים.

בירת הממלכה הייתה גדולה ויפה. תיירים באו מרחוק כדי להתפעל ממנה - והמלך ניצל זאת כדי לערוך עוד ועוד טכסים ומסיבות.

החטים שלו נאלצו לעבוד מסביב לשעון, כדי לעמוד בדרישותיו למחלצות חדשות. חדר ההלבשה של המלך היה ענקי, כמו אולם ריקודים.

כל בוקר התבונן המלך בשפע הגלימות, המעילים והכתרים, כדי לבחור תלבושת לאותו היום. משרתיו המתינו בדאגה מחוץ לדלת, עד שיחליט.

יום אחד הופיעו בעיר שני זרים: שועל בשם "מחט" וקוף שקרא לעצמו "חוט".

הם התיימרו להיות חטים מומחים מארץ רחוקה, אשר באו לארג למלך מערכת בגדים, שאין יפה ממנה בעולם כולו.

למעשה, הם היו רמאים ונוכלים.

כשהגיעו לארמון, השתחוו חוט ומחט לפני המלך ואמרו: "הוד מלכותך, הבד שלנו לא רק מקסים ונהדר, יש לו גם תכונה מופלאה: טיפשים לא יוכלו לראותו."

"מצוין!" חשב המלך, "שילוב של יופי וחוכמה!"

ומיד ציוו על החטים להתחיל במלכה.

לאחר שקיבלו המון כסף כדי לקנות חומרים, התיישבו חוט ומחט מול הנול והעמידו פנים שהם אורגים. חוטי הכסף והזהב שהם הזמינו היו מוסתרים בחדרם, אבל רחש הנול הריק שלהם נשמע בארמון עד מאוחר בלילה.

כולם התרשמו מחריצותם הרבה.

המלך התפוצץ מסקרנות בקשר לבגדיו החדשים. לבסוף שלח את יועצו הבכיר ביותר לראות איך מתקדמת העבודה.

היועץ המסכן נדהם: הוא לא ראה את הבד, שהאורגים הציגו לפניו בגאווה!

"האומנם אני טיפש כזה?" חשב בדאגה. "אעמיד פנים שראיתי..."

כדי שהמלך לא יחשוד בו, חזר היועץ ובפיו הלולים וחשבונות:

"העבודה מתקדמת להפליא, מלכי.

אילו דוגמאות, אילו צבעים!

עין לא ראתה..."

המלך היה מאשר.

"תנו לחטים כל מה שיבקשו", ציוו, "אל תחסכו פרוטה!" וכך זרמה לחדר עבודתם של החטים תהלוכה אינסופית של משרתים, ובדיהם חוטים יקרים מפז; את כל אלה הסתירו החטים במחבוא והמשיכו להתחזות כאורגים.

ושמועה חלפה בעיר: חג לאומי יוכרז לכבוד בגדי המלך החדשים, והמלך יציג אותם לציבור במצעד מיוחד!

לבסוף לא התאפק המלך ונכנס בעצמו לחדר האריגה. כמה הופתע כשלא ראה את הבד הנהדר, שהחטים "הראו" לו!

"אוי לי!" חשב, "האומנם אני טיפש? מדוע אינני רואה דבר?"

אבל מיד קרא בקול: "נפלא! מקסים! איזו עבודה נהדרת!"

דף לימוד

ליתר ביטחון, כנס ועדה מיוחדת והעניק לצמד הנוכלים ברב טקס את הכבוד הממלכתי של מסדר החיטים.

אנשי העיר התגודדו מחוץ לחלונם של החיטים, כדי להתפעל מיפים של הבגדים החדשים, שהיו "כמעט מוכנים". איש לא העז להודות שאינו רואה דבר, פן יחשבו אותו שכניו לטיפש. מדי פעם קראו הרמאים הפיקחים למלך, ל"מדידות אחרונות". המלך, בכותנתו לעורו, ניסה לשווא לגלות במראה ולו שמץ מבגדיו החדשים, בעוד חוט ומחט מחמיאים לו על הופעתו. סופסוף הגיע היום הגדול. בראש, מתחת לחופה מיוחדת, צעד המלך - עירום, פרט לכותנתו. אחריו צעדו החיטים המומחים, שהעמידו פנים כאילו הם נושאים את השובל הארוך של גלימתו החדשה. אנשי העיר הנרגשים הצטופפו בצדי הדרך, והריעו בראותם את התהלכה המתקרבת. כולם פרצו בתשואות למראה המלך, הצועד מולם בחגיגות וצעקו: "איזה גלימה מרהיבה! והשובל! מעולם לא נראה מלכינו הדור כל - כך!" אבל לפתע נשמע קול קטן וצלול מעל רחש ההמון. "אבא", אמר הקול בפליאה, "המלך לא לובש שום דבר!" האב נבון ניסה להשקיט את ילדו. "אל תדבר שטויות", לחש. אבל הילד חזר על דבריו בכל רם, והקהל הצטרף אליו: "המלך עירום!!!". מרוב שמחה אין עוד צורך להעמיד פנים, פרץ הקהל כולו בצחוק גדול.

לבסוף, אפילו המלך התחיל לצחוק! הוא צחק על טיפשותו ועל פיקחותם של חוט ומחט. הוא צחק על טיפשותם של כל אלה שפחדו להראות טיפשים, והעמידו פנים כאילו הם רואים דבר שאינו קיים: כי עדיף להודות בטיפשות, מאשר להתחזות כחכם.

דף לימוד

הקונפירמיות של אש

כרטיסיה לדוגמא:

